

بیانیه کمیسیون صنعت و معدن اتاق تهران در خصوص

"برنامه راهبردی وزارت صنعت، معدن و تجارت"

نظر به تکلیف هیات رئیسه محترم اتاق در خصوص بررسی "برنامه راهبردی وزارت صنعت، معدن و تجارت" در کمیسیون صنعت و معدن، این برنامه در جلسات مختلف در کارگروه های کمیسیون (کارگروه های صنعت، معدن و کیفیت) و نیز کمیته کارشناسی مورد بررسی قرار گرفت. این بررسی بر اساس ملاک و معیارهای درون متنی و ملاک های کارشناسی و نیز انتظارات و توقعات فعالان اقتصادی و صنعتی از یک متن راهبردی مرتبط با وزارتخانه متولی امر صنعت و معدن کشور بوده است.

این برنامه چنانکه در عنوان و متن بر آن تاکید شده است برنامه یک وزارتخانه (وزارت صمت) است و نه "استراتژی توسعه صنعتی" آنچنان که مطلوب نظر فعالان اقتصادی و صنعتی بوده است. اما بهر حال نفس موضوع و اینکه وزارتخانه متولی صنعت کشور اقدام به تدوین برنامه راهبردی برای این مجموعه نماید شایان تقدیر و سپاس است. این برنامه همچنین دارای جهت گیری صحیح مبتنی بر رقابتی شدن تولید و آزادسازی اقتصادی است و در آن اطلاعات مفیدی در حوزه های مختلف بخشی و فرابخشی ارائه شده است.

اما این برنامه راهبردی دارای نقاط ضعف و کمبودهای بسیاری است که بعضاً ساختاری می باشند. از جمله مهمترین ضعف های برنامه می توان به این موارد اشاره کرد: انسجام ضعیف و عدم یکدستی در تبیین اهداف، چالش ها و راهکارها، فقدان چارچوب نظری مشخص و عدم ارائه تبیین و تحلیلی از وضعیت امروز صنعت و معدن کشور در کنار فقدان آسیب شناسی عملکرد گذشته صنعت و وزارت آن است. از این ها مهمتر چالش یا سوال اساسی که این برنامه باید در پی پاسخ به آن باشد ناروشن باقی مانده است بطوریکه برنامه در پایان راه کاری که بتواند صنعت ما را به یک صنعت رقابتی در بازار جهانی تبدیل کند ارائه نمیدهد. همچنین بهره گیری ناکافی از نظرات و دیدگاه های ذینفعان در قالبی منسجم و نیز عدم ارائه تحلیلی پویا از بازارهای منطقه ای و جهانی در حوزه صنعت و معدن از مشخصه های دیگر برنامه ارائه شده است.

در این میان آنچه شاید از مهمترین نقاط ضعف برنامه باشد که رویکرد اصلی برنامه یعنی اصول اقتصاد آزاد و رقابتی را زیر سوال می برد، فصل ۷ برنامه است که به ارائه برنامه راهبردی گروه های صنایع منتخب می پردازد. اولاً نگرش حاکم بر این فصل و هدف گذاری میزان تولید کالاهای مختلف توسط یک دستگاه دولتی نه معقول و منطقی و نه اصولاً به لحاظ علمی و تجربی امکان پذیر است. ثانیاً آنکه انتخاب این رشته های صنعتی با عنوان رشته صنعتی های دارای اولویت با پرسش های بسیار مواجه است و چنین برداشت می شود که اولویت های مشخص شده در واقع "تصویر"ی از وضعیت فعلی این حوزه هاست و نه "تحلیلی" از وضعیت آنها. ثالثاً آنکه در بخش های مختلف برنامه فهرست رشته های صنعتی دارای اولویت با یکدیگر متفاوت اند (صفحات ۸۱، ۸۲، ۹۷ و ۱۱۱).

علاوه بر این ضعف ها، آنچه این برنامه را می توانست حداقل در قالب برنامه راهبردی یک وزارتخانه - که البته علیرغم گذشت ۴ سال از تاسیس آن فاقد قانون تشکیل می باشد که این خود تدوین برنامه راهبردی را زیر سوال می برد - مورد قبول سازد ارائه برنامه و سیاست ها و راهکارهای وزارت صمت در خصوص چگونگی حل مشکلات و مسائل این وزارتخانه به سازمان های تابعه همچون: کوچک سازی و کاهش تصدی گری، ارتقاء انضباط اداری و مالی، ارتقا اطلاع رسانی، توسعه بخش خصوصی، اصلاح فرآیندها، ارتقای نیروی انسانی، وضعیت نهادهای توسعه ای موجود و نهادسازی های لازم، بهبود وضعیت نهادهای تامین مالی پشتیبان صنعت و ... است

بر اساس مطالب فوق و با توجه به تاکیدات و مطالبات مجموعه صنعتگران و معدنکاران و فعالان اقتصادی آنچه امروز برای روند تعمیق و تسریع توسعه صنعتی کشور ضرورت اساسی دارد، تدوین سند راهبردی در این حوزه است که از آن در مواد قانونی (ماده ۲۱ برنامه چهارم و ماده ۱۵۰

برنامه پنجم توسعه) به عنوان "استراتژی (راهبرد) توسعه صنعتی" یاد شده است. لذا ضمن سپاس مجدد از مسئولان وزارت صنعت، معدن و تجارت در تدوین برنامه راهبردی این وزارتخانه، پیشنهاد می شود:

الف- کمیته ای مرکب از روسای کمیسیون صنعت و معدن اتاق تهران و ایران و پیشکسوت صنعت کشورمان جناب آقای مهندس خلیلی و در همکاری با مسئولان محترم ذیربط در وزارت صنعت، معدن و تجارت که با بزرگواری آمادگی خود را برای همکاری های لازم در این زمینه اعلام فرمودند برای تدوین استراتژی توسعه صنعتی تشکیل شود .

ب- این کمیته چارچوب ها ، سازوکارها و منابع فکری و مالی و بطور کلی ساختارهای لازم برای تدوین "استراتژی توسعه صنعتی" را مشخص نماید.

آنچه جای تاکید دارد آن است که تدوین و اجرای چنین متن راهبردی یقیناً اراده و اجماع ملی را طلب می کند که امید است با همکاری دولت و بخش خصوصی و کارشناسان اقتصادی و صنعتی و نهادهای پژوهشی داخلی و بین المللی این اجماع و اراده به بهترین نحو ممکن فراهم شود.

مهدی پورقازی

رئیس کمیسیون صنعت و معدن